

ELÉRKEZETT A MÁSODIK EVANGELIZÁLÁS ÓRÁJA

II. János Pál beszédéből a belga püspökökhöz

A Szentatya emlékeztette a belga püspököket az első misszionáriusok fáradozásaira, akik elvetették a hit magvát; a középkorban oly jelentős németalföldi keresztény kultúrára; végül a Belgiumból származó számos hithirdetőre. Nem száradhat ki tehát — mondotta — ez a gyümölcsökben oly gazdag kereszténység, bár elérkezett a második evangelizálás órája.

„Valóban új evangelizálási szükségletekkel álltok szemben országokban. Soha nem látott és mindennél keményebb feladatnak tűnhet. A papok és hívek egy része elcsügged, amikor látja a „pluralista társadalom”, a „szekularizáció” (az elvilágiasodás), a vallásos intézménytől való eltávolodás kihívását. Tudom, ti püspökök, tisztánlátók, figyelmesek, leleményesek maradtatok ezekkel a kihívásokkal szemben. Semmiképpen sem kapitulátotok.

Tisztánlátók vagytok: megvizsgáljátok a tényállást — felmérések és statisztikák segítségével — és tudatosítjátok milyen okok nehezítik meg, hogy az ember higgyen a személyes Istenben, elkötelezze magát a keresztény tanítás teljességének és erkölcsi követelményeinek, tárgyilagosan alakítsa lelkiismeretét, továbbadja hitét és a keressztséget gyermekeinek, rendszeresen résztvegyen a szentmisén és a kiengesztelődés szentségén, életét Krisztus és az Egyház kiárálagos szolgálatára szentelje.

Egyik nyilvánvaló nehézség a társadalom és az életfelfogás változása. Gyakran minden előkészület nélkül, teljes erővel zúdulnak a legkülönbözőbb szellemi áramlatok a fiatalokra és felnőttekre. A fogyasztásra berendezett társadalom és a szabad, gazdag nyugati országok nagyrésztében kínálkozó könnyű gyönyörök az anyagi világra szűkítik le látószögünket és elszoztatnak az áldozatvállalástól. Ugyanakkor a látszólag ellentétes állapotok is felkavarják a valáshoz való hűséget és annak gyakorlását. Ilyenek: az olyan munkaritmus, amely főleg a nőkre gyakorol rossz hatást, a gyökértelenség, lakásproblémák és súlyos munkanélküliség.

Ezek az tények azonban csak többé-kevésbé kedvezőtlen körülmények, nem pedig igazi okok. Ne szűkítsük tehát figyelmünket csak ezekre. Bizonyos értelemben nem súlyosabbak, mint amelyeket századokkal ezelőtt is tapasztaltak a hithirdetők. A világ egyéb egyházainak nehézségeinél sem nagyobbak, főként ha azok még megfelelő eszközökkel és szabadsággal sem rendelkeznek.

Inkább a lelki okokra figyeljünk, amelyek az emberek és családok belsejéből erednek. Főleg a hit, lendület, képzés és a vallás támogatásának hiányára. Igen mély és fontos válság ez. Ma egyesek emberségük nevében akarják elvetni Istent. A szekularizáció önmagában véve jelentheti az evilági és a természetfölötti jogos megkülönböztetését (1. Gaudium et Spes, 36.), de veszélyessé válik, amennyiben magát az Egyházat, illetve a papi és a szerzetesi életet érinti. A II. Vatikáni Zsinat alapvető elveket és eszközöket nyújt, hogy megfelelően megújulhassunk a lelki életben. De ahol rosszul tanulmányozták, rosszul értel-

mezték és rosszul alkalmazták azokat, ott zavart és megosztást okozhattak, és nem akadályozták meg a lelki ellanygulást. Ahelyett, hogy sopánkodnánk a nehéz körülmények miatt, orvosoljuk a keresztények gyengeségeit. Más szóval: dolgozzunk, hogy építsük hitünket és minden kortársunknak hirdessük az evangéliumot. Az ember azonban nem elszigetelt lény, társadalmi befolyások hálózatában él, amit a tömegtájékoztatói eszközök csak fokoznak. Éppen ezért, helyre kell hozni a társadalom keresztény talaját is.

Amikor erről a keresztény talajról beszélünk, akkor a különböző keresztény szervezetekre gondolunk. Tudom, hogy országokban – az alkotmánytól biztosított szabadság keretein belül – nagy a számuk és jelentősek. Az élő és szabad egyház normális jelei. Ezek a szervezetek nemcsak lehetővé tették, hogy a katolikusok lelkiismeretük szava szerint erősítsék hitüket. Lehetőséget nyújtottak arra is, hogy tanúskodjanak és jótékonyan közreműködjenek a társadalommal pl. az oktatás, az egészségügy és a kölcsönös segítség terén. Ma is megvan létjogosultságuk. Tiszteletben tartják más csoportok kezdeményezéseit, nem vetélkednek velük, minden szektásság és minden gettószellem nélkül. Ez a harmónia gazdagság egy olyan társadalomban, amelynek helyes fogalma van a közjóról, és amelyben ki-ki szabadon közreműködik.

Mindenesetre a katolikus szervezetek nem jelentenek záróvonalat: a keresztények számára fontos, hogy tanúskodjanak és dolgozzanak nem vallásos szervezetekben is. A lényeg az, hogy hiteles keresztényeket képezzünk, mindent megtegyünk támogatásukra. Ilyen összefüggésben akarok elmélkedni veletek a hármasküldetésről, amelyet a püspökszenteléssel kaptunk: oktatni, megszentszeleni és kormányozni. Tudom, hogy ismeritek ezeket. Sokszor meg is csodáltam és csodálom annyi belga püspök buzgóságát. Ha mégis beszélek erről, munkatársaitokra gondolok, akik veletek együtt a hit mesterei, a szent titkok kiszolgáltatói és pásztorok.

Első feladatunk, hogy tanítsuk a hitet (vö. Lumen Gentium, 25; Christus Dominus, 12-14) ... Nem határozhatjuk meg a másik meggyőződését. Ez az illető kedvező és kedvezőtlen körülményeitől befolyásolt szabadságától és Isten kegyelmétől függ. De legalább legyünk a „hit hírnökei“, „hiteles tanítók“, „a lelkiismeretek vezetői“, hogy az evangélium fénye világosan és meggyőzően ragyogjon ... A hit lényeges elemeit kell hirdetnünk azoknak, akik még csak a küszöbön értek el (s ma sokan vannak). Ugyanakkor Krisztus teljes misztériumát, az Egyház teljes tanítását kell elmélyíteni. Tiszteletben tartjuk a hit letéteményét, amelynek őrizete feladatunk. Újat és régít kell kiemelni belőle, a jelen kor kérdéseinek megfelelően és a rendelkezésünkre álló modern eszközök felhasználásával.

...Kortársaink nem mindig kapcsolják össze az erkölcsösséget a személyes istenhittel; könnyen szétválasztják az emberekre vonatkozó parancsokat az Istenre irányulótól. Istenközpontú szemléletbe kell bevezetni őket: a keresztény humanizmus a teremtő és megváltó Istenre épül. Minden földi valóság

az ember üdvére van rendelve... Egyes tévedéseket a nevükön kell neveznünk, a hit egyes felújított tételeit pedig el kell mélyítenünk.

Tudom, hogy erőtök színe-javát szentelitek az igehirdetés szolgálatának homilíáitokban és különféle utasításaitokban, pásztorleveleitekben, megnyilatkozásaitokban és a hívekkel történő számos találkozástokban. De a tulajdonképpeni probléma az, hogy hogyan nevelhetjük mély hitre az egész hívő népet. A feladat: segítsétek papjaitokat, szerzeteseiteket, keresztyény nevelőiteket, hitoktatóitokat – akik sokan vannak –, hogy a hit hiteles nevelői legyenek. Legfőbb gondotok legyen, hogy szilárd, igényes és teljes tanbeli képzést kapjanak; mély hűséget ébresszettek bennük az igazi tanító tekintély (magisztérium) iránt, mert azt a hitet kell továbbadniok, amit kaptak. Az Egyház iránti szeretettel és felvilágosult buzgalommal hirdessék azt a hitet, amelyet maguk is törekszenek élni. Legyen gondotok a katekézisre minden szinten: a gyermekek-nél az iskolában, a szentségekre való felkészülésnél, a fiatalok között, a felnőttek számára. Így remélhetjük, hogy érett hitük lesz a keresztyényeknek, nem kapja föl őket a minden oldalról fújó tanok szele és megértéssel kezdeknek „üdvös párbeszédet” elszakadt testvéreinkkel, a keresőkkel és a hitetlenekkel.”

A megszentelés feladatainál a pápa arra buzdította a püspököket, hogy segítsék híveiket a jó imádságra és a szentségek gyümölcsöző felvételére. A jó pásztor mintájára pedig vezessék az Isten népét.

„... Az egység gondozása fontos része a püspöki tevékenységnek. A II. Vatikáni Zsinat után nem minden hívő halad ugyanabban a lépésben. Egyesek nosztalgiaiból vagy pedig türelmetlenségből megelégedetlenek. Mások társadalmi származásukkal, lelkipásztori módszereikkel vagy kulturális különbségeikkel összefüggő okokból vitáznak egymással. A püspök feladata, hogy elhárítsa az egyenetlenségre és botrányra vezető indítékokat, megtanítsa egyházmegyéje híveit egymás megbecsülésére. Szeressék, fogadják el egymást a különbségek ellenére is, és egymást kiegészítve működjenek közre. A püspöknek ügyelnie kell, hogy különcködő csoportok ne sajátítsák ki maguknak a lelkipásztorkodást. Az apostolkodás mindig mindenkire irányul, és mindenki közreműködését kívánja. A nyáj pásztorja a püspök. Ő a béke megteremtője. Ahol bizalmatlanság, pártoskodás vagy törés üti fel a fejét, ott ő biztosítja az egység szolgálatát, mert a szeretetet hirdeti, a keresztyényeket a hit alapvető tanai és az igazság köré gyűjti egybe.”

A szentatya ezután kifejezetten a papokhoz is fordult. Velük ugyanis csak Beauringben (Belgium legfontosabb Mária-kegyhelyén), találkozhatott. Így most újból kiemelte, hogy a püspöki hármás küldetés rájuk is áll, s intette őket:

„Szabaduljatok meg azoktól az elméletektől, amelyek egy adott pillanatban felmerültek és fenséges önazonosságtokat (identitástokat) szétbomlasztják. Ne szűkítsétek le a papi tevékenységeteket egyszerű hivatalnokoskodásra, azzal az ürüggyel, hogy a világiak is annyi feladatra kaptak hivatást az Egyházban. A világiak csak olyan papokkal együtt tölthetik be küldetésüket, akik egész életüket, lényüket – testüket szívüket és lelküket – az Úrnak és az Ő szolgálatának szentelték.”